

TREBINJE

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije Grada Trebinje usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj lokalnoj zajednici tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su sljedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi;
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rast i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom razvojnih strateških dokumenata Grada Trebinje utvrđeno je da postoji usklađenost sa većinom ciljeva održivog razvoja. Dakle, razvojni strateški dokumenti Grada Trebinje uglavnom usklađeni su sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva potpunosti u šest od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja. U odnosu na devet ciljeva postoji djelimična usklađenost, dok potpuna neusklađenost u pogledu na neke ciljeve ne postoji.

Strategije Grada Trebinje su usklađene sa sljedećim ciljevima održivog razvoja: čista voda i sanitarni uslovi; pristupačna energija iz čistih izvora; dostojanstven rad i ekonomski rast; smanjenje nejednakosti; očuvanje klime; očuvanje vodnog svijeta i očuvanje života na zemlji. U odnosu na osam ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelimična usklađenost sa identifikovanim potrebama iz lokalne zajednice, a to su: svijet bez siromaštva; zdravlje i blagostanje; kvalitetno obrazovanje, rodna ravnopravnost, dostojanstven rad i ekonomski rast; održivi gradovi i zajednice; mir, pravda i snažne institucije i partnerstvom do ciljeva.

Na osnovu analize razvojnih strateških dokumenata Grada Trebinje utvrđeno je da su kreatori ovih strateških dokumenata prepoznali i naveli većinu potreba koje su istakli i učesnici u istraživanju. Male razlike pronalaze se u pogledu prioriteta u ostvarivanju ciljeva, što je sasvim logično, imajući na umu perspektive iz kojih polaze građani u svakodnevnom životu i objektivne prepreke i uslove sa kojima se danas suočavaju lokalne uprave.

Ipak, postoji širok prostor za konkretizaciju i unaprijeđenje navedenih mjera, te različiti interesi nikako ne bi smjeli biti prepreka održivom ekonomskom razvoju, te kreiranju zajedničkog sistema koordinacije javnog, poslovnog i civilnog sektora i njihovog svrsishodnog djelovanja u cilju poboljšanja kvaliteta života građana i građanki u lokalnoj zajednici.

U narednoj tabeli nalazi se uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje su utvrđene razvojnim strateškim dokumentima Grada Trebinje, te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanjem	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima Grada Trebinje	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Trend siromaštva u porastu, bez obzira na razvojni potencijal ove lokalne zajednice u poslednjih nekoliko godina, masovni odlazak stanovništva u susjednu Republiku Hrvatsku i druge zemlje EU; posebno ugrožene kategorije osoba sa invaliditetom, mladih i žena sa ruralnog područja	Smanjenje broja korisnika iz socijalno ugroženih kategorija stanovništva, kao i finansijskih izdvajanja za navedene kategorije.	Osnivanje Centra za djecu sa smetnjama u razvoju koji obezbjeđuje podršku za oko 30 korisnika, uz izdvajanje značajnih finansijskih sredstava; unaprijeđenje baza podataka i koordinacije rada subjekata u ovoj oblasti	Djelimično usklađene
Svijet bez gladi	Veliki broj korisnika usluga	Identifikovane su potrebe za	Navedene mjere odnose se na	Djelimična usklađenost

	javne kuhinje na mali broj stanovnika ovog područja	proširenjem kapaciteta javne kuhinje, ali sa tendencijom pronalaska načina obezbjeđivanja osnovnih prehrambenih potreba kako bi se broj ugroženih korisnika smanjio	rekonstrukciju objekata javne kuhinje, kao i kreiranje drugih alternativnih opcija kao što su sistemi socijalnih samoposluga koji će biti dostupni 24/7 i za beskućnike	
Zdravlje i blagostanje	Otežan i komplikovan pristup zdravstvenim uslugama; duge liste čekanja na redovne preglede; povjerenje građana u rad zdravstvenih institucija dodatno narušava visok stepen korupcije u zdravstvu i negativna iskustva vezano za različite zloupotrebe položaja u procesu javnih nabavki medicinske opreme	Bazirane na usklađivanju broja stanovnika i pokrivenosti teritorije zdravstvenim uslugama, te povezivanju zdravstvenih usluga i turističke ponude; postoji potreba i za unaprijeđenjem energetske efikasnosti zdravstvenih objekata	Povećanje broja zaposlenih u oblasti zdravstva kako bi građani imali olakšan pristup različitim zdravstvenim uslugama; obezbjeđivanje nove opreme poput 4D ultrazvučnog aparata, automobila za prevoz pacijenata, te opreme za fizikalnu i stomatološku službu	Djelimično usklađene
Kvalitetno obrazovanje	Nepostojanje analize potreba u oblasti obrazovanja;	Prepoznate su potrebe za prilagođavanjem školskih	Navedene mjere se odnose na unaprijeđenje praktične nastave	Djelimično usklađene

	nedostatak mogućnosti blagovremene profesionalne orijentacije, usmjerenja i prakse; visoki troškovi školovanja	objekata učenicima sa invaliditetom; potreba za usklađivanjem obrazovnih programa sa potrebama privrede, u skladu sa novom privrednom strukturom na području grada	u sektorima turizma i ugostiteljstva, elektro-energetskom i sektoru obrade metala; opremanje kabineta za izvođenje praktične nastave u školama; osnaživanje i usavršavanje mentorstva nastavnog kadra	
Rodna ravnopravnost	Postoji potreba za osnaživanjem ženskog preduzetništva koje ima veliki potencijal, ali nije dovoljno vidljiv, niti iskorišten; ne postoji sigurna kuća za žene žrtve nasilja	Navedene potrebe bazirane su kreiranju programa finansijske i mentorske podrške budućim preduzeticama	Osnivanje Savjeta za žensko preduzetništvo koje radi na kreiranju strategija porške razvoju ženskog preduzetništva	Djelimično usklađene
Čista voda i sanitarni uslovi	Svi dijelovi imaju jednak pristup pitkoj vodi i kanalizaciji; problem predstavljaju nedovršeni sistemi kanalizacije koji nemaju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda	Naveden potrebe bazirane su na rješavanju problema velike količine neobračunate vode, uzrokovanog curenjem vode u distributivnoj mreži	Predviđene mjere odnose se na rekonstrukciju kanalizacione mreže, te rekonstrukciji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda	Usklađene
Pristupačna	Svi dijelovi	Prepoznate su	Donošenje	Usklađene

<p>energija iz čistih izvora</p>	<p>grada imaju pristup energetske izvora, sa izuzetkom udaljenih i napuštenih ruralnih zajednica u kojima živi veoma mali broj stanovnika</p>	<p>potrebe povećanjem energetske efikasnosti objekata koji su u vlasništvu grada</p>	<p>Održivog energetskega akcionog plana Grada Trebinje; podsticanje građana i potencijalnih investitora na građenje energetske efikasnijih objekata; podsticanje građana na veće korišćenje enrgije sunca i geotermalne energije; stvaranje podsticajnih uslova za investitore u oblasti primjene energije sunca, vjetra i hidroenergije</p>	
<p>Dostojantven rast i ekonomski rast</p>	<p>Neadekvatna ponuda poslova za sva zanimanja; veliki odliv radne snage u zemlje u regionu i EU koji uslovljava privredne aktivnosti i željeni tok ekonomskog razvoja</p>	<p>Prepoznate su potrebe za izgradnjom jače i konkurentnije privrede bazirane na razvoju novih grana privrede kao što su vočarstvo i vinogradarstvo, te prehrambena industrija</p>	<p>Navedene mjere odnose se na osnivanje Poslovnog inkubatora Grada Trebinje u cilju inkubiranja novih malih i srednjih preduzeća, izgradnju i sanaciju primarnih infrastrukturnih objekata koji su u funkciji privrednog razvoja i zapošljavanja, te</p>	<p>Djelimično usklađene</p>

			izgradnju novih ili proširenje postojećih privrednih kapaciteta i stimulatívno kreditiranja	
Smanjenje nejednakosti	Prisutan trend rasta nejednakosti na više društvenih nivoa, zasnovan na uglavnom na razlikama u polu, opštem zdravstvenom stanju, pripadnosti političkoj partiji	Prepoznate su potrebe za unaprijeđenjem kvaliteta života socijalno ugroženih lica koja žive u neadekvatnim uslovima	Navedene mjere odnose se na formiranje radnog tijela za socijalnu zaštitu, uspostavljanje preciznih i ažurnih evidencija i sistema koordinacije, unaprijeđenje pristupa objektima i prilagođavanje saobraćajnice osobama koje imaju probleme u kretanju	Usklađene
Održivi gradovi i zajednice	Neophodno uspostaviti sistem efikasnijeg korištenja obnovljivih izvora energije; te spriječiti loše upravljanje dostupnim resursima	Prepoznate potrebe unaprijeđenja zajedničke saradnje gradske uprave i privatnog i civilnog sektora kako bi se doprinijelo redukciji energije koja se troši, te zaštititi biološkog i okolišnog	Nisu navedene konkretne mjere, ali se provlače djelimično kroz sve navedene strateške ciljeve kao neophodnost pažljivog upravljanja resursima, veća posvećenost socijalnoj pravdi, te osiguravanju jednakog pristupa javnim službama	Djelimično usklađene

		biodiverziteta		
Očuvanje klime	Vladaju povoljni klimatski uslovi, sa izuzetkom negativnog uticaja globalnih klimatskih uslova na promjene u oblasti vinogradarstva, u kojoj se berba za 24 godine pomjerila za čak 21 dan	Navedene potrebe bazirane su zaštiti od elementarnih nepogoda koje izazivaju negativni globalni klimatski uslovi	Navedene mjere odnose se na zaštitu i spasavanje od šumskih požara, poplava, suše i neeksplodiranih ubojnih sredstava	Usklađene
Očuvanje vodenog svijeta	Područje grada veoma je bogato čistom vodom, ali nisu iskorišteni svi njeni potencijali; nehuman odnos stanovništva prema rijekama	Navedene potrebe baziraju se boljem iskorištavanju vodnih resursa i hidro-energetskog potencijala	Navedene mjere odnose se na unaprijeđenje kvaliteta i izdašnosti podzemnih i površinskih voda, zaštitu voda od zagađenja, donošenje adekvatnih prostornih planova kako bi se spriječila nelegalna urbanizacija, uspostavljanje zaštićenih vodnih područja, te rekonstrukciju postrojenja za preradu otpadnih voda	Usklađene
Očuvanje života na zemlji	Postoji potreba za unaprijeđenjem	U praksi su prepoznate potrebe za	Navedene mjere se odnose na formiranje	Usklađene

	<p>sistema odlaganja i razdvajanja otpada; ozbiljan problem predstavlja i veliki broj divljih deponija koje kreiraju sami građani u lizini svojih kuća i nasilja</p>	<p>uspostavljanjem sistema selektivnog skupljanja otpada, kao i proširenjem i unaprijeđenjem kapaciteta postojeće deponije</p>	<p>sanitarne regionalne deponije, obezbjeđivanje uslova za odlaganje specifičnog otpada kao što su medicinski ili animalni, te podsticanje svijesti građana o važnosti uspostavljanja sistema održivog upravljanja otpadom</p>	
<p>Mir, pravda i snažne institucije</p>	<p>Postoje potrebe za unaprijeđenjem sistema pružanja javnih usluga građanima; još uvijek ne postoji sigurna kuća za žene žrtve nasilja</p>	<p>Navedene potrebe odnose se na unaprijeđenje kvaliteta javnih usluga koje se pružaju građanima u različitim oblastima života, sa fokusom na poboljšani kvalitet zdravstvenih i socijalnih usluga</p>	<p>Navedene mjere odnose se na uvođenje novih usluga za socijalno osjetljive grupe, unaprijeđenje materijalnih uslova za pružanje javnih usluga</p>	<p>Djelimično usklađene</p>
<p>Partnerstvom do ciljeva</p>	<p>Naglašava se potreba čvršćih veza i zajedničke saradnje u cilju bržeg ekonomskog razvoja na lokalnom nivou</p>	<p>Ne postoje konkretne navedene mjere za ovaj cilj održivog razvoja, ali se kroz skoro sve sektorske ciljeve u okviru razvojne strategije napominje neophodnost</p>	<p>Nisu navedene konkretne mjere</p>	<p>Djelimično usklađene</p>

		unaprijeđena partnerstava u cilju poboljšanja stanja u lokalnoj zajednici, naročito regionalnih ekonomskih partnerstava		
--	--	---	--	--